

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

Ο οδηγός επιδιώκει να ενθαρρύνει τις κοινότητες να αναλάβουν πρωτοβουλίες αξιοποιώντας τη γνώση, την εμπειρία και τους διαθέσιμους πόρους τους, ώστε να προετοιμαστούν αποτελεσματικά για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Προτείνει 4 βήματα και απευθύνεται σε κοινότητες που επιθυμούν να οργανωθούν για να μειώσουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν από τις δασικές πυρκαγιές.

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

Συγγραφείς: Έλενα Τζαμουράνου, Παναγιώτης
Γιαννακόπουλος, Παναγιώτα Αράπη, Κώστας Βλαχονικολός
Επιμέλεια: Γεωργία Μπεκριδάκη

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Το παρόν είναι μέρος της “Εργαλειοθήκης για τη Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές”. Δημιουργήθηκε από την ομάδα υλοποίησης του πιλοτικού έργου “Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές” με την υποστήριξη του ερευνητικού προγράμματος ACCTING (Advancing behavioural Change Through an INclusive Green deal): European Union’s Horizon 2020, No 101036504. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εργαλειοθήκη μεταβείτε στον ιστότοπο <https://dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction/>

Αυτό το αρχείο διανέμεται σύμφωνα με τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού – Μη εμπορική Χρήση – Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC-BY-NC-SA 4.0). Για περισσότερες πληροφορίες μεταβείτε στον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses>

Ο οδηγός αυτός απευθύνεται σε κοινότητες που επιθυμούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες για να μειώσουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν από τις δασικές πυρκαγιές. Εστιάζει στην αυτενέργεια και την ανάληψη δράσης από τις ίδιες τις κοινότητες ενώ λαμβάνει υπόψη το γνωσιακό κεφάλαιο, την εμπειρία, τους διαθέσιμους πόρους και τον τρόπο με τον οποίο οι κοινότητες είναι δομημένες.

Ο οδηγός περιέχει την μεθοδολογία, τα εργαλεία αλλά και παραδείγματα, δίνοντας στις κοινότητες τη δυνατότητα να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν λύσεις που ανταποκρίνονται στις δικές τους ανάγκες αλλά και στις δικές τους δυνατότητες.

Η φιλοσοφία του βασίζεται στην πεποίθηση ότι οι κοινότητες μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο στην πρόληψη και την ετοιμότητα, καθώς είναι αυτές που γνωρίζουν καλύτερα τον τόπο, τα άτομα καθώς και τις ιδιαιτερότητές τους.

Ο στόχος του οδηγού είναι να αποτελέσει ένα εργαλείο ενδυνάμωσης, ενισχύοντας τη συλλογική δράση στην εκάστοτε κοινότητα. Μέσα από τη διαδικασία διαχείρισης κινδύνου, οι κοινότητες μπορούν να αυξήσουν την ανθεκτικότητά τους και να δημιουργήσουν ένα ασφαλέστερο μέλλον για όλους και όλες.

Αφορμή για τον οδηγό αποτέλεσε το 12μηνο πρόγραμμα «Διάλογος και Δράση απέναντι στις Δασικές Πυρκαγιές», και η εμπειρία που αποκτήθηκε μέσα από τις τέσσερις κοινότητες της Μεσσηνίας που συμμετείχαν: η Αρχαία Μεσσήνη, το Μαγγανιακό, το Τρίκορφο και η Κορομηλιά. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης αναδείχθηκε η ανάγκη για μεθοδολογίες και εργαλεία που θα βοηθούσαν τις κοινότητες να οργανωθούν, να σχεδιάσουν και να δράσουν, ενώ διαπιστώθηκε ότι τα διαθέσιμα εργαλεία και μεθοδολογίες δεν ήταν επαρκή. Ο οδηγός, η μεθοδολογία και τα φύλλα εργασίας δημιουργήθηκαν μέσα από τη συνεργασία και τη συμμετοχή των ίδιων των κοινοτήτων, των συνεργαζόμενων φορέων καθώς και από μία σειρά ανθρώπων που στήριξαν την προσπάθεια αυτή. Σχεδιάστηκαν, δοκιμάστηκαν και βελτιώθηκαν μέσα από τις εξής διαδικασίες:

Τη συνεργασία με τις τέσσερις κοινότητες του προγράμματος η οποία αποτέλεσε και τη βάση για τη δημιουργία του οδηγού. Τα εργαλεία σχεδιάστηκαν και αναπτύχθηκαν με γνώμονα τις ανάγκες που αναδείχθηκαν κατά τη διαδικασία εφαρμογής των συλλογικών διαδικασιών και βελτιώνονταν συνεχώς, με βάση τις παρατηρήσεις και την εμπειρία από τη χρήση τους.

Τη δράση «Πυρκαγιά στην Κοινότητα – ο Ρόλος του Σχολείου» που πραγματοποιήθηκε σε 14 σχολεία του Δήμου Μεσσήνης, σε συνεργασία με τον Δήμο Μεσσήνης και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αειφορίας Καλαμάτας. Η δράση περιλάμβανε εκπαίδευση εκπαιδευτικών και εργαστήρια, όπου οι μαθητές και μαθήτριες πρότειναν δράσεις για να μειωθεί ο κίνδυνος δασικών πυρκαγιών στις δικές τους κοινότητες. Τα αποτελέσματα ανέδειξαν την ευκολία στη χρήση, την ενίσχυση της δημιουργικής σκέψης και την ενεργοποίηση των συμμετεχόντων.

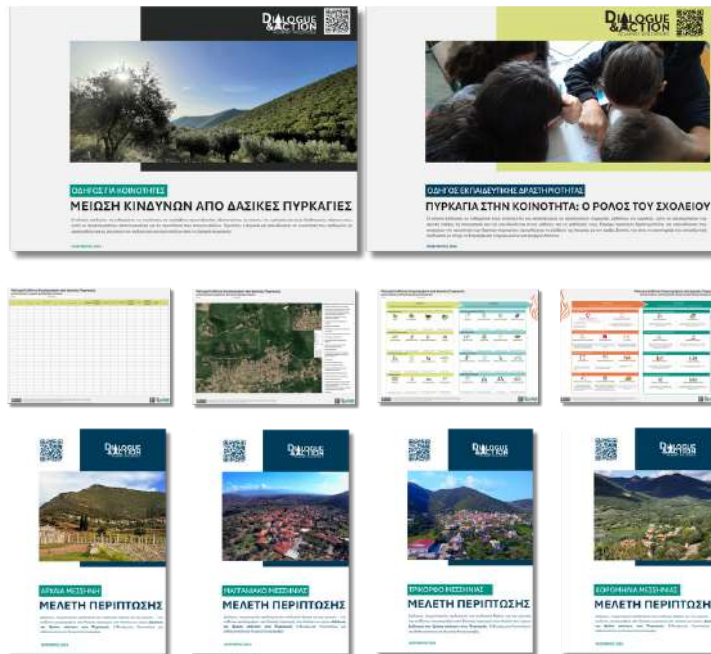
Το Φόρουμ «Διάλογος και Δράση: Κλιματική Κρίση, Δασικές Πυρκαγιές, Ανθεκτικοί Τόποι» που έλαβε χώρα στις 2 και 3 Νοεμβρίου 2024 στο Δημαρχείο Μεσσήνης, Μεσσηνίας, όπου παρουσιάστηκε η μεθοδολογία και τα φύλλα εργασίας του οδηγού και συζητήθηκε η χρησιμότητά της με ερευνητές, κοινότητες και ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων φορέων της κοινωνίας των πολιτών και εγχειρημάτων Κ.Α.Λ.Ο. Τα αποτελέσματα ήταν ενθαρρυντικά ενώ κάποιες κοινότητες που συμμετείχαν εξέφρασαν ενδιαφέρον να υιοθετήσουν τη διαδικασία στις δικές τους δράσεις.

Το εργαστήριο «Συν-δημιουργία λύσεων χωρίς αποκλεισμούς για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» που πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιουνίου 2024 στην Βαλένθια, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Αστικής Ανθεκτικότητας (EURESFO24). Στο εργαστήριο έγινε χρήση της μεθοδολογίας και των φύλλων εργασίας ώστε, οι συμμετέχοντες από διαφορετικές χώρες, χωρίς προηγούμενη εμπειρία στη διαχείριση κινδύνων, να αναπτύξουν ένα σχέδιο δράσης για μια υποτιθέμενη μικρή κοινότητα. Τα αποτελέσματα ανέδειξαν τη χρηστικότητα αλλά και την προσαρμοστικότητα του οδηγού.

Ο οδηγός είναι μέρος μιας εργαλειοθήκης μείωσης κινδύνων από δασικές πυρκαγιές η οποία περιλαμβάνει έναν οδηγό για κοινότητες, έναν οδηγό για εκπαιδευτές/τριες για την υλοποίηση σχετικού εργαστηρίου, φύλλα εργασίας και τέσσερις μελέτες περίπτωσης, προκειμένου οι κοινότητες να μπορούν να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν λύσεις που ανταποκρίνονται στις δικές τους ανάγκες αλλά και στις δικές τους δυνατότητες.

Η εργαλειοθήκη μείωσης κινδύνων από δασικές πυρκαγιές απευθύνεται σε κοινότητες που επιθυμούν να οργανωθούν για να μειώσουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν από τις δασικές πυρκαγιές.

Εστιάζει στην αυτενέργεια και την ανάληψη πρωτοβουλιών από τις ίδιες τις κοινότητες ενώ λαμβάνει υπόψη τη γνώση, την εμπειρία, τους διαθέσιμους πόρους και τον τρόπο με τον οποίο οι κοινότητες είναι δομημένες.

Η εργαλειοθήκη είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στο:
dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

08

Σύντομη παρουσίαση της μεθοδολογίας του οδηγού, που βασίζεται στη συστημική διαχείριση έργων και τον κύκλο διαχείρισης κινδύνων, με έμφαση στη συμμετοχή των κοινοτήτων.

ΒΗΜΑ 1: ΠΑΡΤΕ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ!

10

Οδηγίες για το ποιος και πώς μπορεί να ξεκινήσει μια πρωτοβουλία, με πρακτικές συμβουλές. Περιλαμβάνονται χαρακτηριστικά παραδείγματα.

ΒΗΜΑ 2: ΕΝΤΟΠΙΣΤΕ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ!

14

Καταγραφή δυνατών σημείων, αδυναμιών και κινδύνων μέσω εργαλείων και μεθόδων αξιολόγησης, με στόχο τη βελτίωση της ετοιμότητας και της ασφάλειας των κοινοτήτων. Περιλαμβάνονται φύλλα εργασίας και μελέτες περίπτωσης.

Καταγραφή προτάσεων βελτίωσης και συμμετοχικό σχεδιασμό δράσεων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων κάθε κοινότητας.

ΒΗΜΑ 4: ΚΑΝΤΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΑΞΗ!

24

Εστιάζει στη μετάβαση από το σχεδιασμό στην εφαρμογή, με πρακτικά βήματα, κατανομή ρόλων και ενίσχυση συνεργασιών, ώστε οι ιδέες να μετατραπούν σε δράσεις για την κοινότητα.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

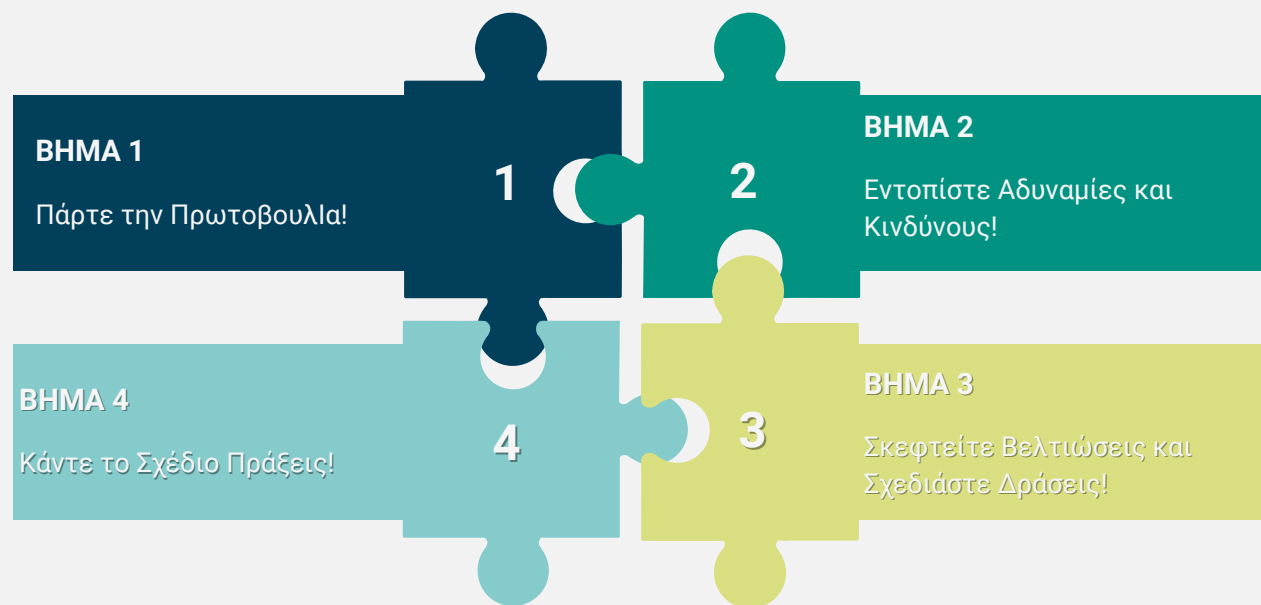
28

Στην τελευταία ενότητα συνοψίζονται η σημασία της ολοκληρωμένης διαχείρισης κινδύνων από πυρκαγιές και η σύνδεση και συνεργασία με άλλους φορείς.

Εισαγωγή στην Προσέγγιση του Οδηγού

Καθώς οι τοπικές κοινότητες αποτελούν την πρώτη γραμμή άμυνας στις δασικές πυρκαγιές, η δράση τους είναι ζωτικής σημασίας. Αυτός ο οδηγός προτείνει την εφαρμογή 4 απλών βημάτων και βασίζεται στην τριπλή προσέγγιση της συστημικής διαχείρισης έργων (Systems Thinking Approach) σε συνδυασμό με τον κύκλο διαχείρισης κινδύνων για φυσικές καταστροφές (Disaster Risk Management Cycle) και τη διαχείριση κινδύνων που καθοδηγείται και υλοποιείται από τις ίδιες τις κοινότητες (Community-led Disaster Risk Reduction).

Ο οδηγός επιδιώκει να ενθαρρύνει τις κοινότητες να αναλάβουν πρωτοβουλίες αξιοποιώντας τη γνώση, την εμπειρία και τους διαθέσιμους πόρους τους, ώστε να προετοιμαστούν αποτελεσματικά για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και προτείνει την εφαρμογή των εξής βημάτων:

Τα 4 βήματα του οδηγού ενσωματώνουν τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης κινδύνων. Ο κύκλος διαχείρισης κινδύνων για φυσικές καταστροφές αποτελεί μια συστηματική προσέγγιση που περιγράφει τις φάσεις πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών. Όλες οι φάσεις του κύκλου είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους και εξίσου σημαντικές: από τη μείωση των κινδύνων πριν εκδηλωθούν, μέχρι την προετοιμασία για την άμεση αντίδραση και τη διαχείριση των συνεπειών μετά από μια κρίση, ενώ πρόκειται για μια διαδικασία συνεχούς βελτίωσης, καθώς κάθε εμπειρία και μάθημα συμβάλλει στη βελτίωση των μελλοντικών δράσεων. Η χρήση του κύκλου μπορεί να βοηθήσει τις κοινότητες να οργανώσουν τη δράση τους με δομημένο τρόπο, μεγιστοποιώντας την αποτελεσματικότητα κάθε παρέμβασης και ενισχύοντας τη συνολική τους ανθεκτικότητα.

Είναι η φάση μετά το πέρας της πυρκαγιάς, όπου γίνονται προσπάθειες για την επαναφορά της περιοχής στην προγενέστερη της καταστροφής κατάσταση. Περιλαμβάνει τον καθαρισμό και την προστασία καμένων εκτάσεων, τα αντιπλημμυρικά έργα και τα έργα αντιμετώπισης της εδαφικής διάβρωσης, την υποστήριξη των πληγέντων κατοίκων, την αξιολόγηση και επαναφορά βλάστησης.

Αφορά τις δράσεις που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς για να ελεγχθεί και να περιοριστεί η εξάπλωσή της. Περιλαμβάνει την ειδοποίηση των Αρχών, τον συντονισμό και την εφαρμογή βημάτων έκτακτης ανάγκης, ζητήματα αλληλοβοήθειας και αλληλεγγύης και την πυρόσβεση.

Η φάση αυτή περιλαμβάνει προληπτικά μέτρα και πρακτικές που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Περιλαμβάνει τη διαχείριση της βλάστησης, την διαχείριση των εύφλεκτων υλικών, την αυτονομία σε βασικές παροχές και την ευαισθητοποίηση του κοινού.

Σε αυτή τη φάση γίνεται προετοιμασία ώστε να διασφαλίζεται η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση σε πιθανές εστίες πυρκαγιάς. Περιλαμβάνει την αξιολόγηση των υποδομών και του εξοπλισμού, την ανίχνευση της πυρκαγιάς, το σχέδιο έκτακτης ανάγκης και την ενημέρωση και εκπαίδευση των κατοίκων.

ΒΗΜΑ 1

Πάρτε την Πρωτοβουλία!

Μια κοινοτική πρωτοβουλία για τη μείωση των κινδύνων από πυρκαγιές μπορεί να ξεκινήσει από οποιοδήποτε μέλος της κοινότητας ενδιαφέρεται για την προστασία του τόπου του. Αυτό μπορεί να είναι ο εκλεγμένος πρόεδρος, μια ομάδα κατοίκων, μια τοπική επιχείρηση, ή ο τοπικός σύλλογος. Επίσης, μπορεί να προέλθει από μία εθελοντική ομάδα, το σχολείο, αγρότες, την ενορία του χωριού, ή ακόμη και από ανθρώπους που επισκέπτονται συχνά την περιοχή.

Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΞΕΚΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Α) ΠΟΙΟΙ & ΠΟΙΕΣ ΘΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ;

Μια ομάδα 3-5 ατόμων, μπορεί να συντονίσει τις δράσεις με ευελιξία και αποτελεσματικότητα.

Β) ΠΟΙΟΙ & ΠΟΙΕΣ ΘΑ ΑΝΑΛΑΒΟΥΝ ΤΟΥΣ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΡΟΛΟΥΣ;

Καθορίστε τους ρόλους που θα βοηθήσουν στην καλύτερη οργάνωση της ομάδας, όπως ο συντονιστής και ο παρακινήτης.

Γ) ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟ ΤΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ;

Καθορίστε ξεκάθαρους στόχους με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, όπως για παράδειγμα να έχει σχεδιαστεί μία ενημερωτική δράση μέχρι το επόμενο Μάιο.

Δ) ΠΩΣ ΘΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΘΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ;

Ορίστε πώς θα ενημερώνεται η κοινότητα για την πρόοδο, διασφαλίζοντας τη συμμετοχή και την υποστήριξη των μελών της κοινότητας.

ΡΟΛΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑΣ & ΠΑΡΑΚΙΝΗΤΗ

Η συντονίστρια οργανώνει τις δράσεις και διασφαλίζει την ομαλή υλοποίησή τους, ενώ ο παρακινήτης ενθαρρύνει τη συμμετοχή της κοινότητας και φροντίζει για τη συνεχή κινητοποίηση των κατοίκων. Οι ρόλοι τους αλληλοσυμπληρώνονται για να επιτευχθούν οι στόχοι.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Είναι σημαντικό να έχουν όλοι και όλες τη δυνατότητα να συμμετέχουν με τον τρόπο και στον χρόνο που τους ταιριάζει καλύτερα. Μπορεί να χρειαστούν πολλαπλές προσεγγίσεις, όπως για παράδειγμα εκδηλώσεις, ερωτηματολόγια, άτυπες συζητήσεις, συνεντεύξεις κ.α.

Πολιτιστικός Σύλλογος

Κουκλοθέατρο

ΚΟΜΒΙΚΟΙ ΡΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Ο τοπικός πολιτιστικός σύλλογος αναγνώρισε τον ευρύτερο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στην ευημερία της κοινότητας και ανέλαβε δράση σε όλες τις πτυχές της πρωτοβουλίας, λειτουργώντας ως βασικός πυλώνας για την ενημέρωση και τη συλλογική κινητοποίηση. Ο εκλεγμένος Πρόεδρος έπαιξε καθοριστικό ρόλο, προσφέροντας τις γνώσεις του για τους κατοίκους και τις υποδομές.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Η συμμετοχή ενισχύθηκε μέσω της ετήσιας γιορτής της Γυναίκας κατά τη διάρκεια της οποίας έγιναν σχετικές συζητήσεις. Ο τοπικός σύλλογος ανέλαβε την διεξαγωγή συνεντεύξεων με τους κατοίκους, εξασφαλίζοντας έτσι ένα άνετο περιβάλλον έκφρασης. Επιπλέον, δημιουργήθηκε και έλαβε χώρα παιδικό βιωματικό κουκλοθέατρο το οποίο αποτέλεσε μέρος των εκδηλώσεων ΙΘΩΜΑΙΑ 2024, προσελκύνοντας παιδιά και γονείς.

Κοινωνική Εκδήλωση

Άτυπη Συνάντηση

ΚΟΜΒΙΚΟΙ ΡΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Καθοριστικούς ρόλους είχαν ο Πρόεδρος του χωριού, ο Δημοτικός σύμβουλος και ο Πρόεδρος του συλλόγου. Ο Πρόεδρος του χωριού συμμετείχε στις συναντήσεις, ενώ ο Δημοτικός σύμβουλος και ο Πρόεδρος του συλλόγου συνέβαλαν στην κινητοποίηση και στην ενημέρωση των κατοίκων. Αξιοσημείωτη ήταν η συμμετοχή, σε κάποιες από τις δράσεις, του Δασάρχη και πυροσβεστών που είναι μέλη της κοινότητας.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά ανοιχτός δημόσιος διάλογος στην συγκεκριμένη κοινότητα, γεγονός που οι κάτοικοι αξιολόγησαν ως κάτι ουσιαστικό. Παράλληλα, διοργανώθηκε συνάντηση με τις γυναίκες της κοινότητας, οι οποίες δεν είχαν την ευκαιρία να τοποθετηθούν στην κύρια εκδήλωση. Ένα μέλος της κοινότητας προσφέρθηκε εθελοντικά να βοηθήσει με τις συνεντεύξεις, ενισχύοντας τη συμμετοχή.

ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ

Αφήγηση Αναμνήσεων

Εργαστήριο

ΚΟΜΒΙΚΟΙ ΡΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Ο Πρόεδρος του χωριού έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον που μετατράπηκε σε εμπλοκή στα θέματα που αφορούσαν στο φάσμα των ευθυνών του, ενώ ο πολιτιστικός σύλλογος συνέβαλε καθοριστικά στην επικοινωνία και διάχυση της πρώτης εκδήλωσης. Τα μέλη της τοπικής Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης, από τα πιο ενεργά στην κοινότητα, έπαιξαν κρίσιμο ρόλο, αναλαμβάνοντας δράση σε όλες τις πτυχές της πρωτοβουλίας.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Με πρότερη εμπειρία σε συμμετοχικές διαδικασίες, η κοινότητα αυτή είχε εκ των προτέρων εμπιστοσύνη στη διαδικασία, κάτι που φάνηκε σε όλες τις δράσεις. Μάλιστα, από την αρχή, ζήτησαν να συμπεριληφθεί ένα θεματικό εργαστήριο, όπως και έγινε. Οι ηλικιωμένοι, όπως ήταν αναμενόμενο, χάρηκαν με την ευκαιρία να συμμετάσχουν τόσο σε συνεντεύξεις όσο και σε άτυπες συζητήσεις.

ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ

Κοινωνική Συνάντηση

Ψηφοφορία

ΚΟΜΒΙΚΟΙ ΡΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η πολύ μικρή κοινότητα, πλαισιώθηκε από την ευρύτερη κοινότητα συγγενών και φίλων που ενδιαφέρονται για το χωριό και ζουν σε κοντινή πόλη. Ο Πρόεδρος του χωριού πέρα από τα όρια του θεσμικού του ρόλου, συμμετείχε ενεργά σε όλες τις διαδικασίες. Καθοριστικό ρόλο έπαιξε και ο πρώην πρόεδρος, πλέον συνταξιούχος, ο οποίος στήριζε ενεργά και αδιάκοπα την πρωτοβουλία σε όλα τα στάδια.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Αξιοσημείωτος είναι ο τρόπος που η κοινότητα λειτουργεί σαν συλλογικότητα, με έντονο αίσθημα ατομικής και συλλογικής ευθύνης, συμμετέχοντας με ευκολία σε όλες τις διαδικασίες. Με αφορμή την ημέρα της διεξαγωγής των Ευρωεκλογών, δημιουργήθηκε ψήφισμα για τις προτεραιότητες της κοινότητας απέναντι στις δασικές πυρκαγιές, ενώ πραγματοποιήθηκαν και κατ' οίκων συνεντεύξεις με τα ηλικιωμένα μέλη της κοινότητας.

ΒΗΜΑ 2

Εντοπίστε Αδυναμίες και Κινδύνους!

Για να προετοιμαστεί αποτελεσματικά μια κοινότητα για τις δασικές πυρκαγιές, είναι σημαντικό πρώτα να κατανοήσει την τρέχουσα κατάσταση. Η καταγραφή των πόρων, υποδομών και εμπειριών από παλαιότερα περιστατικά βοηθά να αναδειχθούν τυχόν αδυναμίες και κίνδυνοι. Αυτή η ανάλυση αποτελεί βασικό στοιχείο για να σχεδιαστούν δράσεις που ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της κοινότητας, διασφαλίζοντας ότι θα είναι καλύτερα προετοιμασμένη στο μέλλον.

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ Η ΒΑΣΗ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΑΛΛΑΓΗ

Α) ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ;

Καταγράψτε τα διδάγματα και τις εμπειρίες της κοινότητας από παλαιότερες κρίσεις, όπως δασικές πυρκαγιές ή άλλες φυσικές καταστροφές

Β) ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ;

Εντοπίστε τους ανθρώπινους πόρους και τις υλικές υποδομές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση κρίσης.

Γ) ΣΕ ΤΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ Ο ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ;

Αξιολογήστε την κατάσταση των υποδομών και του εξοπλισμού για να διαπιστώσετε αν είναι λειτουργικοί και κατάλληλοι για χρήση

Δ) ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΤΕΛΙΚΑ ΟΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ;

Εντοπίστε τα τρωτά σημεία της κοινότητας και τους κύριους κινδύνους που πρέπει να αντιμετωπιστούν για να βελτιωθεί η ετοιμότητα και η ασφάλεια

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για την οργάνωση και αξιολόγηση της κατάστασης, έχουν δημιουργηθεί τέσσερα φύλλα εργασίας, που παρουσιάζονται στις επόμενες σελίδες:

- **Πίνακας Πληροφοριών Κατοίκων:** Συγκεντρώνει βασικά δεδομένα για τους κατοίκους
- **Κοινοτικός Χάρτης με Σήμανση Σημείων:** Αποτυπώνει κρίσιμες υποδομές σε χάρτη
- **Φύλλο Πρόληψης και Ετοιμότητας:** Καταγραφή δράσεων πρόληψης και ετοιμότητας
- **Φύλλο Αντιμετώπισης και Αποκατάστασης:** Οδηγίες για κρίσεις και αποκατάσταση

Κατεβάστε τα φύλλα εργασίας στο:

dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction

ΦΥΛΛΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Το φύλλο πρόληψης και ετοιμότητας σκοπό έχει την καταγραφή δράσεων πρόληψης και ετοιμότητας. Το φύλλο αυτό αποτελείται από 2 πίνακες ένα για την πρόληψη και ένα για την ετοιμότητα. Κάθε πίνακας έχει 4 κατηγορίες που περιέχουν 4 υποκατηγορίες. Ο σκοπός του φύλλου πρόληψης και αντιμετώπισης είναι διττός: από την μία μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να καταγραφεί η υπάρχουσα κατάσταση, ενώ από την άλλη μπορεί να χρησιμοποιηθεί ώστε οι κοινότητες να οργανώσουν και να σχεδιάσουν τα μέτρα που θέλουν να λάβουν ώστε να βελτιωθούν.

Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3: ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΛΗΨΗ
Επισημαίνει δράσεις για την πρόληψη των κινδύνων από δασικές πυρκαγιές που υφίστανται τα δάση.

ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ
Προσδιορίζει με σαφήνεια όλους τους κινδύνους που υφίστανται τα δάση και τον τρόπο που αντιμετωπίζονται.

1. ΔΑΣΟΦΥΛΑΚΤΙΚΕΣ
1.1. Άρδευση, 1.2. Μόνιμη άρδευση, 1.3. Σήρακι, 1.4. Δάση

2. ΔΑΣΟΦΥΛΑΚΤΙΚΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ
2.1. Σύνδεση δασών, 2.2. Ανοξεία και εκσκαφές, 2.3. Επισκευαστικά έργα, 2.4. Σεισμός

3. ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
3.1. Ψαλίδες, 3.2. Εύρωστοι, 3.3. Σαμπάνια δασοφυλάκων, 3.4. Ψαλίδες

4. ΕΥΑΙΩΧΟΠΟΙΗΣΗ
4.1. Εργασίες, 4.2. Πυλόμετρα, 4.3. Πυλόμετρα έκτακτης ανάγκης, 4.4. Στρατός

5. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΣ
5.1. Τεχνολογία, 5.2. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες, 5.3. Επισκευές, 5.4. Απαιτήσεις τεχνολογίας

6. ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
6.1. Απαιτήσεις Πυλόμετρα, 6.2. Πυλόμετρα, 6.3. Ψαλίδες, 6.4. Πυλόμετρα

7. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
7.1. Δασοφυλάκτες, 7.2. Εκπαίδευση, 7.3. Εκπαίδευση, 7.4. Πυλόμετρα

8. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
8.1. Απαιτήσεις Πυλόμετρα, 8.2. Πυλόμετρα, 8.3. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες, 8.4. Απαιτήσεις τεχνολογίας

ΦΥΛΛΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Το φύλλο αντιμετώπισης και αποκατάστασης έχει ως σκοπό την ενημέρωση της κοινότητας σε περίπτωση δασικών πυρκαγιών. Αποτελείται από δύο πίνακες έναν για την αντιμετώπιση και έναν για την αποκατάσταση οι οποίοι είναι χωρισμένοι σε 4 κατηγορίες. Οι πίνακες περιέχουν οδηγίες για την περίπτωση πυρκαγιάς και για την αποκατάσταση.

Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4: ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
Επισημαίνει δράσεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων από δασικές πυρκαγιές.

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
Προσδιορίζει με σαφήνεια όλους τους κινδύνους που υφίστανται τα δάση και τον τρόπο που αντιμετωπίζονται.

1. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ
1.1. Κλάση της πυρκαγιάς (1-2), 1.2. Διασπορά των πυρκαγιών

2. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
2.1. Επισκευές, 2.2. Εκπαίδευση, 2.3. Εκπαίδευση, 2.4. Εκπαίδευση

3. ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
3.1. Ψαλίδες, 3.2. Εκπαίδευση, 3.3. Εκπαίδευση, 3.4. Εκπαίδευση

4. ΠΥΛΟΜΕΤΡΑ
4.1. Ψαλίδες, 4.2. Εκπαίδευση, 4.3. Εκπαίδευση, 4.4. Εκπαίδευση

5. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΣ
5.1. Εκπαίδευση, 5.2. Εκπαίδευση, 5.3. Εκπαίδευση, 5.4. Εκπαίδευση

6. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ
6.1. Ψαλίδες, 6.2. Εκπαίδευση, 6.3. Εκπαίδευση, 6.4. Εκπαίδευση

7. ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
7.1. Ψαλίδες, 7.2. Εκπαίδευση, 7.3. Εκπαίδευση, 7.4. Εκπαίδευση

8. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
8.1. Ψαλίδες, 8.2. Εκπαίδευση, 8.3. Εκπαίδευση, 8.4. Εκπαίδευση

Κοινωνική Εκδήλωση

Αυτοψία σε Υποδομές

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η κοινότητα διαθέτει ισχυρή τοπική γνώση και τεχνογνωσία, ενώ η ύπαρξη άτυπων εθελοντικών δομών και κρίσιμων υδάτινων σημείων αποτελεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα. Η διάθεση για ανάληψη δράσης και η προθυμία βελτίωσης της οργάνωσης, με τον Πρόεδρο της κοινότητας να παίζει κεντρικό ρόλο, προσφέρουν τις βάσεις για μια αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των κινδύνων από πυρκαγιές.

ΑΔΥΝΑΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

Υπάρχουν προκλήσεις όπως η έλλειψη συντονισμού με τις τοπικές Αρχές, οι περιορισμένες υποδομές και πόροι, καθώς και η απουσία συστηματικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, εντοπίστηκε η ανάγκη συντήρησης του εξοπλισμού (σωλήνες, κινητήρες), ενώ τα στόμια πρέπει να βελτιωθούν για καλύτερη συμβατότητα με τα πυροσβεστικά οχήματα. Τέλος τα σημεία υδροληψίας έχουν χαμηλή πίεση.

Επιτόπια Αυτοψία

Πίνακας Κατοίκων

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η ισχυρή αλληλεγγύη και η εμπειρία των κατοίκων αναδεικνύονται ως μια πολύτιμη βάση για την ενίσχυση των μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών. Ωστόσο, αυτή η διάθεση συμμετοχής των τοπικών πρωτοβουλιών πρέπει να ενισχυθεί με την κατάλληλη θεσμική υποστήριξη, τόσο σε επίπεδο συνεργασίας με τις Αρχές όσο και με την εξασφάλιση επαρκών πόρων και υποδομών.

ΑΔΥΝΑΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η αδυναμία εφαρμογής του νομικού πλαισίου και η ανεπαρκής συνεργασία με τις Αρχές καθιστούν απαραίτητο τον καλύτερο συντονισμό με την τοπική αυτοδιοίκηση. Παράλληλα, απαιτείται αντικατάσταση της σύνδεσης της κύριας δεξαμενής, καθαρισμός και συντήρηση του πυροσβεστικού κρουνού, καθώς και αξιοποίηση της ιδιωτικής πιέσας για άντληση νερού σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗ

Καταγραφή σε Χάρτη

Αυτοψία σε Δεξαμενή

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η κοινότητα διακρίνεται για την εμπειρία της σε πολλά περιστατικά πυρκαγιάς, γεγονός που αποτελεί πολύτιμο θεμέλιο για τη βελτίωση της πρόληψης και της ετοιμότητας. Παράλληλα, η παρουσία οργανώσεων όπως ο πολιτιστικός σύλλογος καταδुकνύει την προθυμία αρκετών μελών της κοινότητας να αναλάβουν δράση, παρά τις περιορισμένες δυνατότητες κινητοποίησης.

ΑΔΥΝΑΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η κοινότητα καλείται να γεφυρώσει τα κενά μεταξύ όμορων οικισμών και μεταξύ των διαφορετικών ηλικιακών ομάδων, ενώ η εξάρτηση από εξωτερικούς φορείς για βασικές υποδομές περιορίζει την αυτονομία της. Ζητήματα εντοπίστηκαν στις υδάτινες υποδομές, π.χ. πυροσβεστικοί κρουνοί με ανεπαρκή πίεση ή άλλοι που εντοπίστηκαν καλυμμένοι από βλάστηση. Επιπλέον οι παροχές νερού, χρήζουν καλύτερης σήμανσης και προσβασιμότητας.

ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ

Αναζήτηση σε Χάρτη

Αυτοψία στο αντλιοστάσιο

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η κοινότητα του Μαγγανιακού παρουσιάζει δυνατά σημεία όπως η άμεση κινητοποίηση των κατοίκων, η κοινοτική αλληλεγγύη και η πολυδιάστατη αντίληψη των πυρκαγιών ως κοινωνικοοικονομικό και περιβαλλοντικό ζήτημα. Οι κάτοικοι επιδεικνύουν οργανωτικότητα και δέσμευση, στοιχεία που τους καθιστούν ικανούς να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σε περιπτώσεις κινδύνου.

ΑΔΥΝΑΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η έλλειψη συντονισμού με τις τοπικές Αρχές, οι περιορισμένες υποδομές και η απουσία συστηματικής εκπαίδευσης παραμένουν προκλήσεις. Επιπλέον, φθορές σε βάνες, ασυμβατότητα εξαρτημάτων και εμπόδια από βλάστηση περιορίζουν την αξιοποίηση των υποδομών. Η συντήρηση μονοπατιών προς κρίσιμα υδάτινα σημεία θεωρήθηκε επίσης απαραίτητη.

ΒΗΜΑ 3

Σκεφτείτε Βελτιώσεις και Σχεδιάστε Δράσεις!

Ένα αποτελεσματικό σχέδιο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων μπορεί να προκύψει μόνο μέσα από τη συνεργασία και τη συμμετοχή των μελών της κοινότητας. Ο συμμετοχικός σχεδιασμός όχι μόνο εξασφαλίζει ότι λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές οπτικές και εμπειρίες, αλλά δημιουργεί και το αίσθημα της συλλογικής ευθύνης. Μέσα από τη συνεργασία, οι δράσεις γίνονται πιο εφαρμόσιμες, ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανάγκες και ενισχύουν ουσιαστικά την ανθεκτικότητα της κοινότητας.

ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΞΕΠΕΡΝΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΕΝΑ ΣΑΦΕΣ ΣΧΕΔΙΟ

Α) ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΕΣΤΙΑΣΕΤΕ;

Επιλέξτε μία κατηγορία από την ανάλυση που κάνετε στο Φύλλο Εργασίας 3 στο προηγούμενο βήμα και μπορεί να έχει άμεση προσοχή.

Β) ΠΟΙΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΟΥΝ ΕΝΑ ΑΔΥΝΑΜΟ ΣΗΜΕΙΟ;

Προτείνετε ρεαλιστικές δράσεις που μπορείτε να υλοποιήσετε για να μειώσουν τις αδυναμίες ή να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που εντοπίστηκαν.

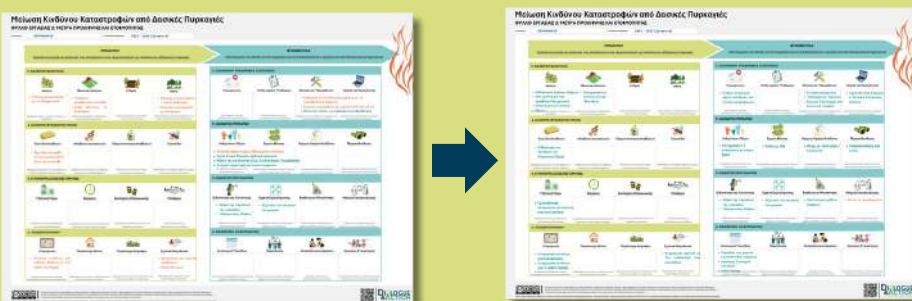
Γ) ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΤΕ ΜΙΑ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ;

Προτείνετε τρόπους να ενισχύσετε ή να εξελίξετε μια πρακτική που ήδη λειτουργεί αποτελεσματικά στην κοινότητά σας.

Δ) ΠΟΙΑ ΔΡΑΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΛΥΨΕΙ ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΚΟΜΑ ΕΞΕΤΑΣΤΕΙ;

Σκεφτείτε μια ενέργεια που θα μπορούσε να ανταποκριθεί σε ζητήματα ή ευκαιρίες που δεν έχουν αναδειχθεί στο προηγούμενο στάδιο.

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ “ΣΕΝΑΡΙΟ 0” ΣΤΟ ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΟ “ΣΕΝΑΡΙΟ Β”

Το συμπληρωμένο Φύλλο Εργασίας 3 από το προηγούμενο βήμα, αποτυπώνει την τρέχουσα κατάσταση (Σενάριο 0). Με τις ιδέες και τις δράσεις του Βήματος 3, δημιουργείται ένα νέο Φύλλο Εργασίας, που διαμορφώνει το Σενάριο Β. Αυτό περιλαμβάνει προτάσεις για τη βελτίωση αδυναμιών, την ενίσχυση καλών πρακτικών και την κάλυψη κενών, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Η συντήρηση μονοπατιών προς κρίσιμα υδάτινα σημεία, η συγκέντρωση ογκωδών απορριμμάτων σε συγκεκριμένο σημείο, και η προμήθεια βασικού εξοπλισμού για την κοινότητα. Θεωρήθηκε σημαντικό να γίνει σχέδιο για το βυτίο της κοινότητας ενώ παράλληλα, προτάθηκε η ενημέρωση μέσω Viber group για αντιπυρικές και επικίνδυνες ημέρες, καθώς και η χρήση του καφενείου και της πλατείας για σχετικές ανακοινώσεις.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Οι κάτοικοι του Μαγγανιακού δίνουν έμφαση στην πρόληψη, με πρωτοβουλίες όπως ο καθαρισμός δασικών εκτάσεων και η συντήρηση υποδομών, ενώ παράλληλα αναγνωρίζουν τη σημασία της άμεσης κινητοποίησης και της συνεργασίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση πυρκαγιών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Καθαρισμός και διατήρηση μονοπατιών, συνέχιση της δράσης "Save Your Hood", ενημερωτικές δράσεις σε κεντρικά σημεία του χωριού (φυλλάδια, αφίσες, QR Code) και προμήθεια απαραίτητου εξοπλισμού όπως πυροσβεστικό όχημα και πρόσθετη δεξαμενή στη βρύση. Επιπλέον προτάθηκε η δημιουργία εθελοντικής ομάδας σε συνεργασία με άλλες κοινότητες.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η κοινότητα εστίασε σε ζητήματα ετοιμότητας προανατολισμένα σε προτάσεις για εξοπλισμό, συντονισμό και εκπαίδευση. Θεωρούν ότι ο εξοπλισμός και η άμεση αντίδραση θα είναι πιο αποτελεσματικά σε μια πυρκαγιά, από ότι η πρόληψη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπήρχαν και προτάσεις σχετικές με την διαχείριση της βλάστησης.

ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ

Συμμετοχικός Σχεδιασμός

Διάλογος

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Νέα μελέτη για διάνοιξη δρόμου προς το Μαγγανιακό, καταγραφή και επικοινωνία με ιδιοκτήτες για τον καθαρισμό οικοπέδων, και εγκατάσταση της υπάρχουσας γεννήτριας στο αντλιοστάσιο. Ενημέρωση των κατοίκων για ανακύκλωση, για το σχέδιο δράσης και για την αντιπυρική περίοδο μέσω του προέδρου του χωριού (προφορικά) και του προέδρου του συλλόγου (Facebook και Viber group). Παράλληλα, προμήθεια βασικού εξοπλισμού για την κοινότητα.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Κορομηλιά είναι ξεκάθαρα προσανατολισμένη στην πρόληψη των πυρκαγιών, αναγνωρίζοντας ότι η κατάσβεση, όταν μια φωτιά έχει ξεκινήσει, είναι πολύ δύσκολη. Πιστεύουν ότι η έγκαιρη δράση και η πρόληψη μπορούν να αποτρέψουν καταστροφές αναγνωρίζοντας και τον ρόλο της ετοιμότητας κυρίως γύρω από ζητήματα που μπορούν να βελτιώσουν εύκολα και γρήγορα την υπάρχουσα υποδομή.

ΤΡΙΚΟΡΦΟ

Συμμετοχικός Σχεδιασμός

Διάλογος

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Προσωπική επικοινωνία με ιδιοκτήτες ακαθάριστων οικοπέδων και υποστήριξη όσων αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες για να τα καθαρίσουν. Αίτημα για ανοιχτούς κάδους ογκωδών αντικειμένων σε 1-2 σημεία και ενημέρωση της κοινότητας για τις απαραίτητες ενέργειες. Επίσης, πρόταση για εγκατάσταση μιας ακόμη μεγάλης δεξαμενής με φυσική ροή κάτω από την πλατεία.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Το ενδιαφέρον των κατοίκων στο Τρίκορφο επικεντρώθηκε περισσότερο στην πρόληψη, με έμφαση σε υποδομές, καθαρισμούς και προετοιμασία για την αποφυγή καταστροφών. Η ετοιμότητα θεωρήθηκε συμπληρωματική, ώστε να μειωθεί ο χρόνος αντίδρασης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

ΒΗΜΑ 4

Κάντε το Σχέδιο Πράξης!

Η μετάβαση από τον σχεδιασμό στην δράση είναι το πιο κρίσιμο στάδιο για να γίνει το σχέδιο πραγματικότητα. Σε αυτό το βήμα, η κοινότητα καλείται να ξεκινήσει τις πρώτες δράσεις, να οργανώσει το χρονοδιάγραμμα και την ομάδα έργου και να αναζητήσει συνέργειες που θα ενισχύσουν την υλοποίηση. Μέσα από τη σωστή προετοιμασία και τη συνεργασία, οι ιδέες γίνονται πράξη.

ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΧΩΡΙΣ ΠΡΑΞΗ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΩΣ ΜΙΑ ΙΔΕΑ

Α) ΜΕ ΠΟΙΑ ΔΡΑΣΗ ΘΑ ΞΕΚΙΝΗΣΕΤΕ ΠΡΩΤΑ;

Ορίζετε την πρώτη προτεραιότητα και την βάζετε σε εφαρμογή. Συνίσταται να είναι μια εύκολη και γρήγορη δράση που θα δώσει κίνητρο στην ομάδα για τη συνέχεια.

Β) ΠΟΙΟ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ;

Καθορίστε πότε θα ξεκινήσει, πότε θα ολοκληρωθεί κάθε δράση και αν απαιτούνται ενδιάμεσα στάδια για την παρακολούθηση της προόδου.

Γ) ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΑΝΑΛΑΒΕΙ ΚΑΘΕ ΡΟΛΟ;

Δημιουργήστε μια ομάδα έργου, καθορίστε τους βασικούς ρόλους και αναθέστε αρμοδιότητες για την υλοποίηση των δράσεων.

Δ) ΠΟΙΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΟΥΝ;

Εξετάστε δυνατότητες για συνεργασία και δικτύωση με άλλες κοινότητες, τοπικούς φορείς ή ομάδες που μπορούν να ενισχύσουν την προσπάθειά σας.

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Μικρά, ουσιαστικά βήματα μπορούν να δώσουν ώθηση και να χτίσουν αυτοπεποίθηση. Επιλέξτε δράσεις που είναι εύκολες στην εφαρμογή και δείχνουν άμεσα αποτελέσματα, ώστε να κινητοποιηθεί η κοινότητα και να τεθούν οι βάσεις για πολυπλοκότερες πρωτοβουλίες στη συνέχεια.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Εάν δείτε ότι οι δράσεις σας προχωρούν και έχουν αντίκτυπο, εξετάστε την πιστοποίηση της κοινότητάς σας ως εθελοντική ομάδα. Αυτό θα σας προσφέρει αξιοπιστία, εκπαίδευση, νέες δυνατότητες συνεργασίας, πρόσβαση σε πόρους και μεγαλύτερη αναγνώριση, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα των δράσεών σας.

Προτεραιοποίηση Δράσεων

Προγραμματισμός
Υλοποίησης

ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ

Η διαδικασία στην Κορομηλιά ανέδειξε πώς η συλλογική δράση, η κοινοτική συνοχή και η αξιοποίηση της τοπικής γνώσης ενισχύουν την ανθεκτικότητα μιας κοινότητας. Η κοινότητα ανταποκρίθηκε άμεσα στις εργασίες της αυτοψίας και οργάνωσε παρακολούθηση τις ημέρες υψηλού κινδύνου, αποδεικνύοντας ότι με καθοδήγηση και γνώση μπορεί να αυξήσει σημαντικά την ανθεκτικότητά της απέναντι στις φυσικές καταστροφές.

ΣΥΝΕΧΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Η κοινότητα της Κορομηλιάς σχεδιάζει να κινητοποιηθεί για την ολοκλήρωση της διάνοιξης του δρόμου σύνδεσης με το Μαγγανιακό. Προτείνεται η ετήσια επικαιροποίηση του πίνακα πληροφοριών και του κοινοτικού χάρτη, η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων για τις υποδομές, η ενίσχυση της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης των κατοίκων, καθώς και η βελτίωση της συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές.

Εκπαιδευτική Δραστηριότητα

Προτεραιοποίηση Δράσεων

ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ

Το Μαγγανιακό αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση, δείχνοντας ότι μικρές κοινότητες μπορούν να διαχειριστούν κρίσεις με αποτελεσματικότητα. Η τοπική γνώση, η οργανωμένη δράση και η κοινοτική αλληλεγγύη δημιουργούν ένα μοντέλο που ενισχύει την ανθεκτικότητα. Οι κάτοικοι ανέφεραν ότι αισθάνονταν περισσότερο έτοιμοι να ανταποκριθούν σε περιστατικά κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

ΣΥΝΕΧΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Στο Μαγγανιακό προτείνεται η άμεση αντιμετώπιση των ευρημάτων της αυτοψίας που σχετίζονταν με βασικές υποδομές. Επίσης προτείνεται η ετήσια επικαιροποίηση του πίνακα πληροφοριών και του κοινοτικού χάρτη, καθώς και ετήσιος επιτόπιος έλεγχος για την αξιολόγηση της κατάστασης των δεξαμενών, των κρουνών και των αγροτικών δρόμων.

ΤΡΙΚΟΡΦΟ

Διάλογος

Προτεραιοποίηση Δράσεων

ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΙΚΟΡΦΟ

Στο Τρίκορφο η εμπειρία, η τοπική γνώση και η οργάνωση που διαθέτει η κοινότητα συνδυάζονται με τη δέσμευση για την προστασία τόσο του συγκεκριμένου οικισμού όσο και της ευρύτερης περιοχής. Η έγκαιρη αντίδρασή τους σε φωτιές σε γειτονικούς οικισμούς υπογραμμίζει την αναγνώριση της αλληλεξάρτησης των τοπικών κοινοτήτων και της κοινής ευθύνης για τη διαφύλαξη του συνολικού οικοσυστήματος.

ΣΥΝΕΧΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Στο Τρίκορφο προτείνεται να δημιουργηθεί ο πίνακας πληροφοριών των κατοίκων και η άμεση αντιμετώπιση των ευρημάτων της αυτοψίας που σχετίζονται με βασικές υποδομές. Επίσης προτείνεται η ετήσια επικαιροποίηση του κοινοτικού χάρτη, καθώς και ετήσιος επιτόπιος έλεγχος για την αξιολόγηση της κατάστασης των δεξαμενών, των κρουνών και των αγροτικών δρόμων.

ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗ

Εκπαιδευτική Δραστηριότητα

Προτεραιοποίηση Δράσεων

ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗ

Η Αρχαία Μεσσήνη αποδεικνύει ότι ακόμη και μέσα από προκλήσεις, όπως η μη εξοικείωση με συλλογικές δράσεις σε μια κοινότητα, είναι δυνατό να αναδειχθούν ευκαιρίες. Η διαδικασία έδειξε ότι, η αξιοποίηση της τοπικής γνώσης, η δικτύωση με γειτονικές κοινότητες και η σταδιακή ενεργοποίηση φορέων όπως οι πολιτιστικοί σύλλογοι, μπορεί να δημιουργήσει μια δυναμική που ενισχύει την ανθεκτικότητα, ανεξαρτήτως του αρχικού επιπέδου οργάνωσης.

ΣΥΝΕΧΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Στην Αρχαία Μεσσήνη προτείνεται η άμεση αντιμετώπιση των ευρημάτων της αυτοψίας που σχετίζονται με βασικές υποδομές. Ο τοπικός σύλλογος θα μπορούσε να ενσωματώσει ενημερωτικές δράσεις στη λειτουργία του. Επίσης προτείνεται η ετήσια επικαιροποίηση του πίνακα πληροφοριών και του κοινοτικού χάρτη, καθώς και ο ετήσιος επιτόπιος έλεγχος για την αξιολόγηση της κατάστασης των υποδομών.

Η Σημασία της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

Η ανθεκτικότητα μιας κοινότητας μπορεί να ξεκινά από τις δυνατότητες των ίδιων των κατοίκων της, οι οποίοι καλούνται να αναλάβουν δράση και να αξιοποιήσουν τις γνώσεις και τους διαθέσιμους πόρους. Ωστόσο, υπάρχουν όρια σε ό,τι μπορεί να επιτευχθεί αυτόνομα. Η συνεργασία με άλλους φορείς και η διασύνδεση σε ευρύτερες κλίμακες είναι κρίσιμη για την υιοθέτηση ολοκληρωμένων λύσεων που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της κοινότητας και να την ενισχύσουν μακροπρόθεσμα.

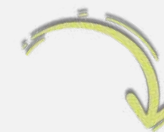
ΑΤΟΜΟ / ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ανάληψη ευθύνης για τα άτομα τον χώρο και την περιουσία: Προετοιμασία και πρόληψη

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Συλλογική οργάνωση και συνεργασία για την υλοποίηση δράσεων

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Συντονισμός και ευθύνη για δασικές πυρκαγιές

Η διαχείριση των δασικών πυρκαγιών απαιτεί την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης που συνδυάζει την πρόληψη, την ετοιμότητα, την αντιμετώπιση και την αποκατάσταση. Αυτή η προσέγγιση ενσωματώνει κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και οικονομικούς παράγοντες, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις ανάγκες όσο και τις δυνατότητες της κάθε κοινότητας. Η ενεργή συμμετοχή της κοινότητας, σε συνδυασμό με τη διασύνδεσή της με δημόσιους φορείς, ερευνητικά ιδρύματα και άλλες ομάδες, αποτελεί βασικό στοιχείο για τη δημιουργία βιώσιμων λύσεων που ανταποκρίνονται στις πραγματικές προκλήσεις των δασικών πυρκαγιών. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία, οι κοινότητες μπορούν να δημιουργήσουν λύσεις που είναι βιώσιμες, στοχευμένες και προσαρμοσμένες στις πραγματικές ανάγκες, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα και τη συνοχή τους.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗΣ

Διασφαλίστε ότι όλες οι κοινωνικές ομάδες συμμετέχουν στις διαδικασίες, λαμβάνοντας υπόψη διαφορετικές ανάγκες, οπτικές και δεξιότητες. Ενδυναμώστε τα μέλη της κοινότητας ώστε να αισθάνονται ότι η συμβολή τους είναι σημαντική, χτίζοντας μια κουλτούρα συνεργασίας που θα ενισχύσει τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Απευθυνθείτε στον Δήμο, την Πυροσβεστική Υπηρεσία και το Δασαρχείο της περιοχής σας, καθώς αυτοί είναι οι πλέον αρμόδιοι για τη διαχείριση των δασικών πυρκαγιών. Εξετάστε αν υπάρχουν ήδη σχέδια σε εφαρμογή, όπως το "ΙΟΛΑΟΣ II", και ενώστε τις δυνάμεις σας μαζί τους για να δημιουργήσετε μια πιο συντονισμένη και αποτελεσματική προσέγγιση.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

Αναζητήστε τη συνεργασία με ειδικούς φορείς, όπως το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών ή ο ΕΛΓΟ Δήμητρα, καθώς και με Πανεπιστήμια που έχουν τεχνογνωσία και ερευνητική εμπειρία στο αντικείμενο. Η συμβολή τους μπορεί να προσφέρει επιστημονικά δεδομένα και λύσεις που ενισχύουν τη βιωσιμότητα των δράσεών σας.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Συνδεθείτε με εθελοντικές ομάδες, άλλες κοινότητες και μη κερδοσκοπικούς ή περιβαλλοντικούς οργανισμούς. Αυτά τα δίκτυα μπορούν να προσφέρουν υποστήριξη, ανταλλαγή γνώσεων και πόρους που θα ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των προσπάθειών σας.

Βιβλιογραφία

- Μάντακας, Γ. & Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ. (n.d.). Αποκατάσταση μετά τις πυρκαγιές. https://cityface.gr/wp-content/uploads/2023/08/SemFokida-Voiotia-Mandakas_16_2_22.pdf
- Clark-Ginsberg, Aaron. (2015). Disaster Risk Reduction for Community Resilience: A synthesis of lessons from more than a decade of Disaster Risk Reduction Programming. https://www.researchgate.net/publication/318780557_Disaster_Risk_Reduction_for_Community_Resilience_A_synthesis_of_lessons_from_more_than_a_decade_of_Disaster_Risk_Reduction_Programming
- European Commission's Humanitarian Aid and civil protection Department, French Red Cross, Vanuatu Red Cross Society, & National Disaster Management office. (2013). Community Based Disaster Risk Reduction HANDBOOK for local facilitator TOGETHER, BECOMING RESILIENT! <https://static1.squarespace.com/static/55679bc4e4b0c51fbacf7d0d/t/5728003122482ec22ed633ef/1462239322806/DRR+Handbook+ENG.pdf>
- FAO. 2024. Integrated fire management voluntary guidelines – Principles and strategic actions. Second edition. Forestry Working Paper, No. 41. Rome. <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/8265bd81-3ee0-4acd-8662-1ad14121c785/content>
- Gajdusek, M. F., Düzel, E., Borhan Türeli, B., Green, C., Zorell, C., Altınay, A. G., & Szüdi, G. (2024). ACCTING Factsheet: Valuing indigenous and local knowledge in disaster management and nature protection. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10490494>
- Henfrey, Tom & Giangrande, Naresh. (2017) Resilience and Community Action in the Transition Movement. In book: Resilience, Community Action and Societal Transformation (pp.87-110). Permanent Publications Editors. https://www.researchgate.net/publication/319650487_Resilience_and_Community_Action_in_the_Transition_Movement
- Johnston, K.A., Taylor, M. & Ryan, B. (2022) Engaging communities to prepare for natural hazards: a conceptual model. Natural Hazards 112, 2831–2851. Available at: <https://doi.org/10.1007/s11069-022-05290-2>
- Maskey, A. (2012) Defining the community's role in disaster mitigation. Practical Action Technical Brief. Available at: <https://weadapt.org/wp-content/uploads/2023/05/536b933e-6220-4528-901e-6c800a000075.pdf>
- Shaw, R. (2012) Community Based Disaster Risk Reduction. [volume 10]. Emerald Publishing Limited. Available at: <https://www.perlego.com/book/387116/community-based-disaster-risk-reduction-pdf>
- SOLIDARITÉS INTERNATIONAL. (2019). Learning from experience. In SOLIDARITÉS INTERNATIONAL. <https://www.solidarites.org/wp-content/uploads/2019/04/Community-based-disaster-risk-reduction-SOLIDARITES-INTERNATIONAL.pdf>
- Tedim, Fantina & Xanthopoulos, Gavriil. (2016). A wildfire risk management concept based on a social-ecological approach in the European Union: Fire Smart Territory. International Journal of Disaster Risk Reduction. https://www.researchgate.net/publication/304406008_A_wildfire_risk_management_concept_based_on_a_social-ecological_approach_in_the_European_Union_Fire_Smart_Territory
- UN/ISDR. (2004) Living with Risk: a global review of disaster reduction initiatives. Volume I. New York and Geneva. United Nation Publication. ISBN 92-1-101064-0. https://www.unisdr.org/files/657_lwr1.pdf

Το 12μηνο πρόγραμμα Διάλογος και δράση απέναντι στις Δασικές Πυρκαγιές υλοποιήθηκε το διάστημα 01/12/2023 - 01/12/2024 είναι ένα πιλοτικό έργο του ACCTING (AdvanCing behavioural Change Through an INclusive Green deal) που είναι ένα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο (European Union's Horizon 2020, No 101036504) που αναλύει τον αντίκτυπο των πολιτικών της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) στις ευάλωτες ομάδες και παράγει γνώσεις και καινοτομίες για την προώθηση της αλλαγής συμπεριφοράς σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Εταίροι του Έργου Διάλογος και Δράση απέναντι στις Δασικές Πυρκαγιές είναι:

